

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-2-78-85>

УДК 811.111:378.147.026:004.738.5

Гречуха Л.О.

Черкаський державний технологічний університет

Стрюкова Л.М.

Загальноосвітня школа № 12, м. Черкаси

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ ЯК ЕФЕКТИВНЕ ЛІНГВОДИДАКТИЧНЕ ДЖЕРЕЛО: ОГЛЯДОВИЙ АНАЛІЗ

Анотація. У статті розглядається специфіка звернення до доступних Інтернет ресурсів, їх використання як у групових аудиторних, індивідуальних заняттях з англійської мови, так й для самостійної роботи по вдосконаленню навичок письма, прослуховування англомовних текстів. Наводяться приклади та аналізується специфіка окремих корисних для навчання та викладання англійської лексики та граматики мережевих ресурсів. Добірка орієнтована, з одного боку, на дітей старшого шкільного віку та на студентів, які бажають підвищити рівень своєї мовної підготовки, а іншого боку, – на вчителів та викладачів англійської мови, які зацікавлені у тому, щоб зробити процес навчання ефективнішим та більш сучасним. Дібрані ресурси розділені на групи, відповідно до тих навичок, на розвиток та удосконалення яких, вони направлені.

Ключові слова: англійська мова, Інтернет ресурс, аудіювання, рівень володіння мови, поповнення словникового запасу, лінгводидактичне джерело.

Hrechukha Lesia

Cherkasy State Technological University

Striukova Liubov

Secondary School №12, Cherkasy

INTERNET AS AN EFFECTIVE LINGUODIDACTIC SOURCE: GENERAL REVIEW

Summary. This article deals with the Internet resources that can be used for effective learning and teaching English. Nowadays, modern technologies have already become an inseparable part of the pupils and students' reality. They use them everywhere preferably for communication and playing games but not for learning or strengthening knowledge. So teachers are able to recommend their students to deal with these devices in studying for practicing new vocabulary, fastening grammatical rules, and developing listening abilities. In the article we offer the sites where both students and teachers may find out creative and catching exercises, brain games, and the other marvelous activities. They all should make the process of studying grammar, phonetics and vocabulary faster, more interesting, and more modern. The sites presented in the paper have been tested for a long time at group and individual English lessons. And we have got positive outcome. All the resources given here are free and easy-to-use. The paper not only enumerates the handy services but also describes their operating peculiarities, gives practical advices how to use their tests and exercises, what skills to train on each site and with which tasks. We pointed out even the age levels of the students whom those services are suitable to. Selected resources are divided due to the skills they are oriented to develop or fasten. For reinforcing English words and word combinations www.vocabulary.com, www.freerice.com are recommended to use. To fasten knowledge of English grammar it is preferable to deal with www.e-grammar.org. But it is not for those who have elementary knowledge of English. To deal with it a student should be at least at the secondary language level. And www.esl-lab.com, www.eslfast.com, www.lyricstraining.com, www.listenaminute.com, www.dailyles.com are suited for training listening skills and language understanding. If you are eager to make your own flashcards with particular vocabulary or grammar phenomena www.quizlet.com is right up your alley. On this very site you can also find the ready-made flashcards and use them for free. To practice all kinds of skills on the same platform you will visit www.agendaweb.org, www.englishpage.com, www.englishch-hilfen.de/en.

Keywords: the English language, Internet recourses, oral comprehension, language level, vocabulary updating, linguodidactic source.

Постановка проблеми. Сучасний педагог – це, перш за все, професіонал, який знаходиться в постійному пошуку ефективних методик навчання, таких які водночас є цікавими для і нього, і для його учнів. Сьогодні проводити заняття традиційним способом (використовуючи дошку, крейду, підручники тощо) нецікаво, оскільки учні мають досвід та вміння користуватися тими надбаннями сьогодення, які оточують їх усюди. Йдеться про швидкий розвиток та доступність найрізноманітніших технічних засобів (гаджетів). Тоді, чому б не використовувати їх не лише для розваги, а й для отримання та закріплення нових знань, як в аудиторії перед групою студентів, так і сам на сам з учнем, й для самовдосконалення. Мова не скільки про інтерактив-

ність у аудиторій роботі (звернення викладача до різноманітних мотиваційних мовних ігор), а саме про використання Інтернету та тих численних ресурсів, якими він рясніє щодо вивчення та закріплення різних видів мовленнєвої активності.

На сьогодні, використання Інтернету на заняттях з іноземної мови (у нашому випадку – англійської) – одна з умов успішного її оволодіння, оскільки, інформаційні технології вже давно стали ефективним інструментом, який полегшує засвоєння знань, робить навчання інтерактивним, цікавим, наочним та індивідуальним. Окрім того, тут без проблем можна знайти багато корисних розробок на закріплення конкретного граматичного правила, нового вокабуляру тощо. Мережа Інтернет надає необмежені можливості

викладачам іноземної мови для отримання будь-якої інформації, завдяки якій заняття можливо зробити цікавішим, а момент підготовки до нього швидшим і ефективнішим. Окрім того, майже кожен клас сучасної школи оснащений необхідним обладнанням для демонстрації презентацій, виходу в Інтернет тощо. Тобто учні вже можуть на уроках використовувати комп'ютери, планшети чи телефони для того, щоб виконувати окремі вправи, прослуховувати автентичний іншомовний матеріал. Враховуючи зазначене, актуальність обраної розвідки пов'язана зі зростаючими вимогами до рівня оволодіння англійською мовою та підвищеною зацікавленістю як учителів, так і самих учнів до пошуку ефективних засобів до її навчання у мережі Інтернет.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням питання підвищення ефективності навчання англійській мові, шляхів заохочення учнів до оволодіння іншомовною комунікацією шляхом залучення сучасних технічних розробок у цілому та Інтернету зокрема, приділялося та приділяється багато уваги серед як зарубіжних, так і вітчизняних науковців та викладачів. Серед розмаїття таких досліджень можна виділити розвідки С.В. Боднар [1], К.С. Ітінсона і О.В. Рубцової [2], І.І. Костенко [3], Н.Ю. Кузнецової [4], І. Романишина [5], Н.Г. Пантюшенко [6], Е.С. Полат [7], А.С. Птушки [8], О.О. Сітало [9], О.О. Харенко [10], В.В. Царенкової [11; 12] та інших. Втім, не можна не вказати й на той факт, що більшість подібних розвідок носять переважно теоретичний та настановчий характер і не наводять конкретних прикладів тих джерел, до яких можна звернутися, які і як можна використовувати. А якщо й наводять, то лише називають, не характеризуючи, які мовні аспекти ліпше тренувати на тому чи іншому ресурсі чи платформі. Наше ж дослідження носить оглядовий та дещо суб'єктивний характер. Це огляд усього того, чим ми особисто користуємося та те, що є у вільному доступі, і що, на наш погляд, може стати у нагоді іншим, зацікавленим у ефективності процесу навчання та викладання іншомовного матеріалу.

Мета та завдання розвідки. На сьогодні існує багато різноманітних сайтів, що пропонують на своїх сторінках удосконалювати вивчення лексики, граматики, фонетики англійської мови. Їх легко можна знайти, ввівши відповідний запит в будь-який пошуковик. Є навіть перелік чи, іншими словами, рейтинг «найкращих» лінгводидактичних джерел. Втім, чи дійсно усіма ними зручно користуватися? Відповідь не є однозначною. Отже, наше дослідження спрямоване на те, щоб запропонувати до розгляду саме ті ресурси, які ми неодноразово апробували на власних студентах, та такі, що зручні в користуванні і не потребують додаткових капіталовкладень.

Завдання, які ми ставили в процесі відбору матеріалу, можна розподілити наступним чином: 1) виділити освітні платформи, що стануть у нагоді викладачеві при упорядкуванні мовного матеріалу чи створенні окремої теми/завдання; 2) виокремити корисні сайти для опрацювання (закріплення) лексичного, граматичного матеріалу та навички розуміння англомовного тексту на слух, що будуть корисними як для викладача, так і для студента.

Виклад основного матеріалу. Отже, почнемо з аналізу освітньої платформи чи іншими словами навчального сайту, цілком присвяченого вивченню англійської мови. Ми не будемо зупинятися на таких популярних та широко відомих, як *Lingualeo* чи *Duolingo*, та сайту від Британської ради (*British Council LearnEnglish*) чи *BBC*, а звернемо увагу на досить цікавий ресурс *www.quizlet.com*. *Quizlet* призначений і для учнів, і для вчителів. Цей сайт допоможе учням закріпити лексичний та граматичний матеріал, а викладачеві дозволить у короткий термін створювати свої електронні флеш-картки або користуватися вже готовими. Система сама озвучує іншомовні слова та генерує різноманітні вправи та тестові завдання, опираючись на введену викладачем лексику. Сервіс пропонує такі завдання, які допомагають вивчати та закріплювати нові мовні одиниці у зручний час ефективно і в захоплюючій формі, чи перед монітором комп'ютера, чи за допомогою планшета, чи завдяки мобільному телефону. Мета проекту дуже проста – допомогти учням засвоювати і запам'ятовувати потрібний їм навчальний матеріал, а вчителям – знаходити і використовувати нові засоби навчання. Окрім того, у *Quizlet* вже є безліч готових захоплюючих матеріалів, створених користувачами з усього світу, якими при бажанні можна скористатися. Для роботи на сайті необхідна попередня реєстрація, яка є безкоштовною і не займе багато часу.

Щодо опрацювання та закріплення лексики варто звернути увагу на наступні ресурси: *www.vocabulary.com*, *www.freerice.com*. На сайті *www.vocabulary.com* можна вивчати нову лексику англійською мовою та ще й ознайомитися з походженням кожного слова, закріпити синоніми та антоніми, навчитися краще розрізняти слова, які часто плутають. У цьому Вам допоможе розділ «*Play*». Робота на сайті також потребує безкоштовної реєстрації. Інше цікаве джерело для поповнення лексичного запасу є водночас і благодійним проектом, робота на якому дозволяє не лише вивчити нові слова, а й допомогти бідним, оскільки девізом проекту є «*Play and feed hungry people*». Це сайт *www.freerice.com*. Платять рекламодавці, чия реклама можна побачити на сайті. Втім, цей проект не є комерційним. Він є частиною Світової продовольчої програми Організації Об'єднаних Націй і підтримує її. Ми бачимо вікно з невідомим словом, до якого потрібно підібрати правильне значення. Все англійською мовою. Якщо правильну відповідь дібрати важко, можна скористатися інтегрованим словником. А нове слово запам'ятати або записати, а згодом вивчити. Суть в тому, що за кожне правильне зіставлення слова з його аналогом 10 рисових зерняток відправляються голодуючим (рисові зернинки накопичуються у чаші, яку ми бачимо у нижній частині сайту). Як покаже правильна дитина швидко захоплює процес гри-допомоги, оскільки усі прагнуть допомогти. Чаша швидко наповнюється. Головне – не помилятися. Максимальна кількість рисових зерняток на 1 етап гри – 50. Далі рівень ускладнюється і гра розпочинається знову.

Щодо закріплення граматичних навичок, ми користуємося *www.e-grammar.org*. Тут можна почитати правила, виконувати відповідні завдан-

ня як у режимі он-лайн, так і завантажувати їх на свій комп'ютер та роздруковувати. Втім, дане джерело скоріше підійде викладачеві та студентам, аніж школярам, оскільки рівень пропонованих завдань досить високий.

Ще однією важливою навичкою, на яку останнім часом частіше почали звертати увагу, є вміння сприймати на слух іншомовний текст. Ймовірно, це пов'язане передусім із тим, що аудіювання включили до тесту ЗНО з англійської мови. Для відпрацювання розуміння англомовних текстів ми пропонуємо користуватися такими ресурсами, як www.esl-lab.com, www.eslfast.com, www.lyricstraining.com, www.listenaminute.com, www.dailyesl.com.

Сайт www.esl-lab.com, на нашу думку, є знахідкою як для викладача, так і для студента. Дуже цікавий, а головне, корисний ресурс для тих, хто хоче навчитися сприймати англійську мову на слух. На сайті є кілька розділів, які в свою чергу розбиті на три рівні складності (Easy (простий), Medium (середній), Difficult (складний)). Залежно від мети навчання Ви можете вибрати розділ із загальними темами, де можна прослуховувати діалоги на побутову тематику, чи обрати розділ з академічною англійською для поповнення словникового запасу. Перевагою цього сайту є те, що робота із записом розділена на 5 етапів, де два останніх можна виконувати за бажанням. Перший – Pre-Listening – де, перед прослуховуванням запису, пропонуються питання, над яким потрібно поміркувати. Окрім того, перед більшістю текстів наводяться тематичні фразеологічні вирази та їх пояснення англійською мовою. Потім ми бачимо сам аудіозапис і тест на його розуміння. Після виконання тесту необхідно виконати також вправи на поповнення словникового запасу. Четвертий етап – Post-Listening Exercises – складається зі списку питань до запису, який прослухали. Цей етап цікавий тим, що Вам потрібно буде записати свої відповіді в аудіо форматі. П'яте завдання – знайти в інтернеті відповіді на тематичні питання, що допоможе поліпшити навички читання і збагатити словниковий запас.

www.eslfast.com – хороший сайт, де початківці і студенти зі знаннями мови середнього рівня також зможуть потренуватися сприймати англійську мову на слух. Ресурс дуже простий у використанні. Записи тут розміщені за розділами і рівнями. Є спеціальні аудіо для дітей, які вивчають англійську. До всіх аудіозаписів пропонуються тексти до записів. Відтак, тому кому просто слухати ще складно, можна паралельно читати і перекладати незнайомі слова. Слід враховувати, що рівень For Beginners також підійде і для рівнів Elementary і Pre-Intermediate.

Розвивати навички сприймання англомовного тексту на слух можна й завдяки сайту www.lyricstraining.com, де, прослуховуючи популярні пісні, усі бажуючі (щоправда, ті, які вже мають належний рівень мовної підготовки, не нижчий Intermediate) не тільки розвивають слухові здібності, а й навички англомовного правопису. Даний сайт є досі маловідомим, але дуже ефективний для вивчення іноземної мови, шляхом прослуховування музики та перегляду аудіокліпів. Ресурс представляє велику кількість різноманітних функцій: можна вибрати потрібний

трек і просто поспівати в режимі караоке англійською, та можна зіграти в гру «Додай пропущене слово». Грати в таку гру доволі просто: виконавець співає, Ви – підспівуєте, текстовий рядок, який підказує текст, пропускає одне зі слів чи невеличку фразу, які необхідно вписати, щоб продовжити гру-прослуховування. Учасникам дається певний часовий ліміт для виконання цього завдання. Завдяки такому простому рішення Ви зможете не тільки поліпшити навик сприйняття англомовної інформації на слух, а й розвинути інші мовні навички, збільшити свій лексичний запас. Серед особливостей порталу можна назвати можливість вибрати мову виконання (крім англійської представлені ще шість мов), можливість вибирати рівень складності, велика кількість треків, постійне оновлення функцій, цікаві пропозиції та новинки.

Завдяки порталу Lyrics Training Ви можете не тільки поліпшити вимову, а й вивчити нову «живу» лексику, оскільки у сучасних піснях досить часто вживаються скорочення та сленгові одиниці.

Ще одним хорошим джерелом для тренування розуміння на слух є сайт www.listenaminute.com. На сайті зібрані невеличкі тексти-історії (довжина кожного тексту – 1 хвилина) для прослуховування та пропонуються їх тексти, де, при необхідності, можна піддивитися незрозуміле слово. Записи згруповані за темами і розміщені у алфавітному порядку, що дуже зручно для пошуку та вибору відповідної історії.

www.dailyesl.com – також джерело для тренування розуміння на слух. На сайті представлені 7 тематичних розділів із підтемами. Тексти стануть у нагоді користувачам з рівнем Pre-Intermediate та вищим. До кожного запису додається транскрипт і кілька завдань. Слова, на які варто звернути увагу, у тексті виділені жирним. Ці слова Ви вивчите і зрозумієте їх значення з контексту без консультації зі словником. Тексти для аудіювання короткі, близько хвилини, що не обтяжує і не набридає учневі. Для викладача сайт зручний тим, що тут дуже ретельно розписані рекомендації щодо роботи з текстами та дані завдання для самоконтролю.

Хотілося б наприкінці звернути увагу на кілька універсальних джерел, де можна як підтягнути граматику, закріпити вивчену лексику, потренувати слухові здібності подивитися відео записи чи мультфільми англійською мовою, пограти у мовні ігри та, навіть, роздрукувати те чи інше завдання. Це, перш за все, www.agendaweb.org, www.englishpage.com, www.english-hilfen.de/en. Отже, на порталі www.agendaweb.org є багато різноманітних вправ на закріплення граматичних правил. Вправи різноманітні і направлені на відпрацювання усіх аспектів того чи іншого граматичного феномена. Користувач може також зануритися у розмаїття лексичних завдань, які для зручності поділені за темами.

Зручним є також і сервіс www.englishpage.com, де поряд із завданнями та тестами можна ознайомитися з граматичними правилами. Цей сайт на противагу попередньому спрямований на більш підготовленого користувача (рівень Intermediate та вище). І знову ж таки, порівняно з попереднім ресурсом, вправ тут небагато.

На сайті є розділ ігри, які, ймовірно, зможуть зацікавити й школярів молодшого віку.

На www.english-hilfen.de/en/ поряд із вправами та тестами можна коротко ознайомитися з граматичними правилами, попрацювати з лексикою, пограти в мовні ігри тощо. На нашу думку, сайт орієнтований на учнів середніх та старших класів. Ще одне джерело спрямоване на підготовленого користувача – [www.english-grammar.at.](http://www.english-grammar.at/) оскільки пропонує завдання підвищеної складності. Цей сайт зручний для підготовки до різних мовних іспитів.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальшого розвитку в цьому напрямку. Таким чином, усвідомлюючи, що діти

уже давно використовують мережу Інтернет для задоволення власних потреб, які, на жаль рідко співпадають з навчальним процесом, завданням сучасного викладача є показати їм ті можливості глобальної мережі, до яких вони можуть звернутися для розв'язання навчальних задач, полегшення процесу навчання й засвоєння знань, наочно продемонструвати, що Інтернет можна використовувати не лише для розваги. Перспективами подальших досліджень можуть стати рекомендації щодо оволодіння комунікативною і міжкультурною компетенцією студентів, яка неможлива без практики спілкування і використання Інтернету на заняттях з іноземної мови.

Список літератури:

1. Боднар С.В. Використання Інтернет-технологій у системі автономного вивчення професійно-орієнтованої іноземної мови студентами немовних спеціальностей. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2013. Том 34. № 2. С. 75–81.
2. Итинсон К.С., Рубцова Е.В. Использование информационных технологий в процессе обучения иностранных студентов филологическим дисциплинам в вузе. *Фундаментальные исследования*. 2015. № 2–25. С. 5666–5669. URL: <http://www.fundamental-research.ru/ru/article/view?id=38484> (дата звернення: 02.02.2020).
3. Костенко І.Г. Використання Інтернет-ресурсів на уроках англійської мови. *Таврійський вісник освіти*. 2013. № 1(41). С. 170–176.
4. Кузнецова Н.Ю. Створення віртуального середовища для вивчення іноземної мови (технологія Веб 2.0). *Англійська мова та література*. Харків : Основа, 2012. № 19/21. С. 8–10.
5. Романишин І. Використання Інтернет ресурсів Британської Ради з метою контролю та самоконтролю у навчанні англійської мови. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/676.pdf> (дата звернення: 30.01.2020).
6. Пантюшенко Н.Г. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій у викладанні мови. URL: http://journal.osnova.com.ua/article/36217-%D0%92%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%8F-%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%E2%80%99%D1%8E%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%B9_%D1%83_%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%96_%D0%BC (дата звернення: 05.02.2020).
7. Полат Є.С. Інтернет на уроках іноземної мови. *Іноземні мови*. 2006. № 2. С. 14–19.
8. Птушка А.С. Використання інтернету на заняттях з іноземної мови. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2016/%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D1%82%D1%83-%D0%BD%D0%B0-%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D0%8F%D1%82%D1%8F%D1%85-%D0%B7/> (дата звернення: 03.02.2020).
9. Сігалю О.О. Ресурси інтернету для вивчення англійської мови. *Англійська мова та література*. 2012. № 1. С. 15–18.
10. Харенко О.О. Використання ПКТ на уроках англійської мови. *Анг. мова та літ.: наук.-метод.журн.* 2017. № 31-32. С. 49–76.
11. Царенкова В.В. Использование компьютерной лингводидактики для повышения качества обучения иностранному языку. *Вестник фармации*. 2019. № 1(83). С. 101–104. URL: https://www.elib.vsmu.by/bitstream/123/20851/1/vf_2019_1_101-104.pdf (дата звернення: 04.02.2020).
12. Царенкова В.В. Компьютерная лингводидактика в системе инновационного языкового образования. *Труды БГТУ*. Минск : БГТУ, 2013. № 5(161). С. 204–206.

References:

1. Bodnar, S.V. (2013). Vykorystannya Internet-texnologij u systemi avtonomnogo vyvchennya profesijno-oriyentovanoi inozemnoyi movy` studentamy` nemovnyx specialnostej [The use of Internet technologies in the system of professionally oriented foreign language learning by nonlinguistic students]. *Informacijni tehnologiji i zasoby navchannya*, vol. 34, no. 2, pp. 75–81.
2. Itinson, K.S., & Rubcova, E.V. (2015). Ispolzovanie informacionnyh tehnologij v processe obucheniya inostrannyh studentov filologicheskimi disciplinami v vuze [The use of informational technologies in the process of teaching philological disciplines for foreign students in a higher educational establishment]. *Fundamentalnye issledovaniya*, no. 2–25, pp. 5666–5669. Available at: <http://www.fundamental-research.ru/ru/article/view?id=38484> (accessed 02 February 2020).
3. Kostenko, I.G. (2013). Vykorystannya Internet-resursiv na urokax anglijskoyi movy [The use of the Internet resources at English lessons]. *Tavrijskij visnyk osvity*, no. 1(41), pp. 170–176.
4. Kuznyeczova, N.Yu. (2012). Stvorennya virtualnogo seredovishha dlya vyvchennya inozemnoyi movy (texnologiya Veb 2.0) [Virtual space for teaching a foreign language making (Web 2.0 technology)]. *Anglijska mova ta literatura*, no. 19/21, pp. 8–10.
5. Romanyshyn, I. *Vykorystannya Internet resursiv Brytanskoj Rady z metoyu kontrolyu ta samokontrolyu u navchanni anglijskoyi movy* [The use of on-line British Council recourses for control and self-control in teaching English]. Available at: <http://194.44.152.155/elib/local/676.pdf> (accessed 30 January 2020).
6. Pantyushenko, N.G. *Vykorystannya informacijno-kompyuternyx tehnologij u vykladanni movy* [The use of information and computer technologies in a language teaching]. Available at: http://journal.osnova.com.ua/article/36217-%D0%92%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%8F-%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%E2%80%99%D1%8E%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%B9_%D1%83_%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%96_%D0%BC

- D%D0%BE-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%E2%80%99%D1%8E%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%B9_%D1%83_%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%96_%D0%BC (accessed 05 February 2020).
7. Polat, Ye.S. (2006). Internet na urokax inozemnoi movy [Internet at a foreign language lesson]. *Inozemni movy*, no. 2, pp. 14–19.
 8. Ptushka, A.S. Vykorystannya internetu na zanyattayah z inozemnoi movy [The use of the Internet at foreign language lessons]. Available at: <https://naub.ua.edu.ua/2016/%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D1%82%D1%83-%D0%BD%D0%B0-%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D1%8F%D1%82%D1%82%D1%8F%D1%85-%D0%B7/> (accessed 03 February 2020).
 9. Sitalo O.O. (2012) Resursy internetu dlya vyvchennya anglijskoyi movy [Internet resources for English language learning]. *Anglijska mova ta literature*, no. 1, pp. 15–18.
 10. Charenko O.O. (2017). Vykorystannya IKT na urokax anglijskoyi movy [The use of information and computer technologies at English lessons]. *Angl. mova ta lit.: nauk.-metod. zhurn*, no. 31-32, pp. 49–76.
 11. Tsarenkova, V.V. (2019). Ispolzovanie kompyuternoj lingvodidaktiki dlya povysheniya kachestva obucheniya inostrannomu yazyku [The use of computer linguodidactics for making the quality of foreign language teaching better]. *Vestnik farmacii*, no. 1(83), pp. 101–104.
 12. Tsarenkova, V.V. (2013). Kompyuternaya lingvodidaktika v sisteme innovacionnogo yazykovogo obrazovaniya [Computer linguodidactics in the system of innovative language learning]. *Trudy BGTU*, no. 5(161), pp. 204–206.